

REFORMÁTUS

Újság

Gyülekezeti tájékoztató

2016. február

XXIII. évf. 2. szám

Sok van rajtam, lelkileg mégis kevés vagyok Vágyakozás Jézus Krisztushoz

I.

„Ők pedig ezt mondták neki: „János tanítványai gyakran böjtölnek és imádkoznak, ugyanígy a farizeusok tanítványai is; a tied pedig esznek és isznak.” Erre Jézus így válaszolt: „Rávehetnétek-e a násznépet, hogy böjtöljön, amíg velük van a vőlegény? De jönnek majd napok, amikor elvétetik tőlük a vőlegény, akkor azokban a napokban böjtölni fognak.” (Lukács 5,33-35.)

Már elnézést, azt hiszem van, egy jó hírem. Úgy tűnik, Jézus tanítványai reformátusok lehetnek. Mert nem böjtöltek... De félre az öniróniával!

Jézus válaszából megtudjuk, miért hagyják el a böjtöt tanítványai. Azért, mert ünnepük van. Minden nap. Mert Jézus velük van, része, sőt Ura az életüknek. Ezért – és ebben nincs semmi különleges – ünneprontás volna a böjtölés.

Mi azonban most éppen ünnepre készülünk. Viszonylag későn láttam át, hogy nagymértékben segíti ezt esztendőnk – Isten áldásával – bölcsen megszabott ritmusa. Gondoljunk naptárunkra. Advent kisböjtjén keresztül jutunk karácsonyig, majd jön az újév és farsang könnyedsége, aztán a nagyböjtön át érünk húsvétig. Gyakorlatilag böjtöt jelentenek bűnbánati heteink is, úrvacsorás istentiszteleteink előtt.

Érdekes ez. Mert az ünnepekre készülve általában az van előtűnk, hogy mit kell megcsinálnunk. Hogy méltó legyen az alkalom. Mintha nem hinnénk el igazán, hogy azért van ünnep egyáltalán, mert Isten már cselekedett. Értünk. És mintha a lehetőségéről is lemondunk volna annak, hogy az előttünk levő ünnepben is egyedül ő cselekedhet. Bennünk.

Az Isten szerinti készülés tehát nem arra való figyelés, hogy mit kell megcsinálnunk, hanem éppen a fordítottja. Hogy mit ne csináljunk. Ez a böjt. Nem tenni azt, amit korábban megtettünk. Egyszerűen azért, mert ha annak is tűnt volna, már belátjuk, hogy nem jó.

Egyre többeknek van olyan érzése, hogy nincs idejük magukra. Isten segít ezen: a böjti időszakban szabad önmagunkra figyelni.

Értesítés 2%

A Lónyay Gábor Polgári Társulás értesíti mindazokat, akik ebben az évben is adójuk 2 %-val támogatni kívánják gyülekezetüket, hogy társulásunk ismét kész fogadni az adományokat, hogy azokat eljuttassuk a célgyülekezetek számára. További információkkal a 056 6395396 -os telefonszámon, vagy a ladislavcsoma@gmail.com e-mail címen szolgálunk.

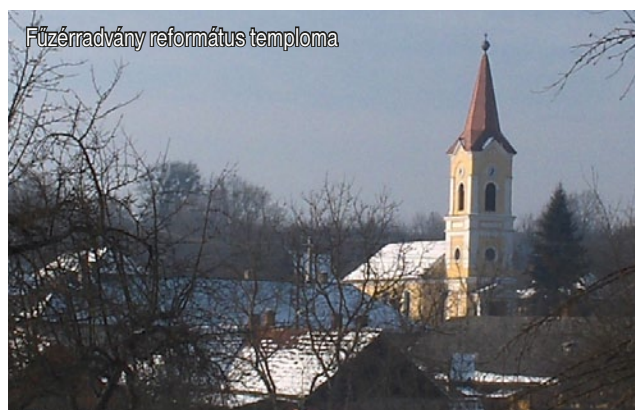
Csoma László, elnök

Isten segítségével áldássá lesz, ha magunkba nézünk. Nem szégyen kimondani azt, hogy: sok van rajtam, lelkileg mégis kevés vagyok – ezért el kell hagynom valamit, hogy több legyek.

II.

Mindez azoknak, akik sokat hallottak már a böjtről, szépen is hangozhat. De hol marad a késztetés? Végül is miért böjtölünk? A lehetőség adott, de miért tegyük?

Jézus azt mondja, hogy jönnek napok, amikor mindenkor tanítványai nem látják majd őt. Azzal kell majd szembesülniük, hogy nincs jelen közöttük. Nem hallgathatjuk el, hogy a tanítványok hibájá-

Füzesrádvány református temploma

ból lesz mindez. Azonban akkor majd – mintegy az utána való vágyakozásból – böjtölni fognak.

Ezen elgondolkozva, szorongatni kezd engem egy kérdés. Nem akar bántó lenni, sem tolató. Nem akar megszegyenyíteni és vádolni. Csak egy kérdés, amely így hangzik: Hiányzik-e nekünk Jézus Krisztus? Úgy igazán. És ebből aztán több újabb kérdés adódik. Hiányzik-e a szeretet, a megbékélés? Hiányzik-e az öröm és a boldogság? Hiányzik-e egy áldott közösség? Hiányzik-e az imádság és a Szentírás szava? Az utóbbiak mind Jézustól, és Jézus miatt vannak.

Hogy ő hiányzik-e igazán? Már ismernünk kell, hogy hiányozzon. Már hinnünk kell benne, hogy még többet kérjünk belőle. Föl kellene tehát végre adnunk azt a kárhuzatos óvatosságot, hogy csak életünk körülményeit, a külső dolgokat és testünk egészségét bízunk Istenre. De a lelkünket, legbenső valónkat nem. Ahhoz ne legyen köze a Mindenhatónak. Az nem az ő illetékessége.

Csakhogy a böjt belső, lelki munka. A böjt a hitről szól. Újra leírom: ebben az időszakban szabad önmagunkra figyelni. Isten segítségével áldássá lesz, ha magunkba nézünk. De most már – bibliás szavakkal – hozzá kell tennem, hogy a böjt bűneink megbánását jelenti. Istenre bízni vétkeinket kevésbé szégyenletes, inkább felszabadító. Viszont, ha bűneink megvallását elhagyjuk, böjtölésünk formalitás és külsőség marad. Ez Istenrel szembeni tiszteletlenség. Mert

önhittség azt gondolni, hogy megteveszhetjük őt külsőségekkel.

Ebből pedig ismerős megállapítások adódnak. A böjt nem tavaszi méregtelenítés, bár kétségtelenül ilyen hatása is lehet. Nem is éhség-sztrájk. A hölgyeknek mondván: nem fogyókúra. A férfiaknak szólva: nem pontosan betartott edzésterv. A böjt azt jelenti, hogy nem szégyellem kimondani: sok van rajtam, lelkileg mégis kevés vagyok – ezért sokat el kell hagynom, hogy több helye legyen bennem a Jézusban való hitnek.

III.

Bár meglepőnek tűnhet, tévedés mindehhez a komorság képzetét kapcsolni. „Amikor pedig böjtöltök, ne nézzetek komoran, mint a kép-mutatók, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek böjtölésüket. Bizony, mondom néktek: megkapták jutalmukat. Amikor pedig te böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki rejtve van; és Atyád, aki látja, ami titokban történik, megfizet neked.” (Máté 6,16-18.)

A böjtölés tehát valódi öröme készíti miket. Fájdalmasnak tűnhet megnyílnunk, és helyet hagynunk magunkban Isten munkájának. Az a jó, hogy tudhatjuk, ezt Ő végzi bennünk. Hála legyen neki, hogy a böjtben nem nekünk kell tennünk valamit érte. Erre ugyanis képtelenek volnánk.

Ha már azt írtam, hogy sok van rajtunk, hadd éljek az öltözködésből vett hasonlatokkal. Isten képes minket ezektől a rossz ruhadaraboktól is megszabadítani.

Van nekem egy csúnya lila esőkabátom. Feleségem már régen kitétte volna, de én mindig megmentettem. Ésszerű indok nélkül. Az örökös védekezéseinket, öngazolásainkat jelképezi ez a kabát. Azt, hogy beleállunk a vitákba, ellentétkebe, sokszor gondolkodás nélkül.

Székényem mélyén máig ott lapul egy bolyhos pulcsi. Már akkor öreg volt, amikor hozzám került. A családból volt valakié, de senki sem követelte vissza, így hát nálam maradt. Én is csak otthon hordom. Családi szokásaink szimbóluma ez a pulóver. Amit azért hordunk, mert hozzánk került. Milyen sok tulajdonságunk van, amelyet akaratlanul is megtanulunk a családjunkban. Szinte belénk ivódnak, nem is akarjuk észrevenni ezeket.

Két fekete nyakkendőm van. Megkülönböztethetetlenül egyformák. Gyakran hordom őket. Megszokásainkat juttatják eszembe, amelyek egyszínűvé teszik személyiségünket.

Ragaszkodó típus vagyok, néhány kopott ingem is ezért élte túl feleségem gondoskodását. Hiába kaptam újakat, úgy éreztem, ezek a túlhordott ingek illenek rám a legjobban. Ezek az ingek jelképezik azon dolgainkat, amelyeket túl sokat csinálunk. S amelyek megárt-hatnak.

Egyszer kaptam ajándékba egy focimezt. A világ legjobbjai közé tartozó csapat mezét. Elismertem a teljesítményüket, de nem drukoltam nekik. Hordjam vagy ne hordjam? Igaz, hogy ajándék, de nekem is megvan a kedvenc csapatom. Sokszor így vagyunk, amikor mások tetteit követjük, mert az a hasznos, vagy divatos. Aztán ki kellene mondanunk, hogy ez nem én vagyok, de idővel már nehéz.

Azt állítom, hogy Istennek arra is van hatalma, hogy a felsorol-taktól megszabaduljunk. Munkálni tudja bennünk Jézus lelkületét. Ő volt ugyanis az egyetlen, aki fel sem öltötte magára ezeket a „ruhadarabokat”.

IV.

El kell azonban fogadnunk, hogy a lelki dolgokra nem mindenki fogékony. El kell fogadni azt is, hogyha valaki érthetetlen, a valóságtól elrugaszkodott papos szövegnek tartja a fentieket. Lehet, hogy igaza van. Számomra, amikor lanyhul lelki böjtölésem, nagy segítség az Úr Ézsaiásra bízott alábbi néhány mondata.

„Nekem az olyan böjt tetszik, amikor leoldod a bűnösen fölrakott bilincseket, kibontod a járom köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és összetörsz minden járomot! Oszd meg kenyered az éhez-zővel, vidd be házadba a szegény bujdosókat, ha mezítelent látsz, ruházd fel, és ne zárkózz el testvéred elől! Akkor eljön világosságod, mint a hajnalhasadás, és hamar beheged a sebed. Igazságod jár előt-te, és az Úr dicsősége lesz mögötted. Ha segítségül hívod az Urat, ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: Itt vagyok!” (Ézsaiás 58,6-9a.)

Isten nagy szeretetének tartom, hogy böjt lehet az is, ha elesett embertársaink felé fordulunk. Mert még ez is Jézushoz vihet közelebb. A börtönből való szabadon bocsátást úgy értem, hogy adjam fel a másokat rabságban tartó ítélkezéseim szigorúságát. És valóban jó lefontani a magunk építette szűkös börtönöket, amelyekbe embertár-sainkat tuszkoljuk be. Az ige többi biztatását meg úgy értem, hogy osszam meg másokkal, ami az enyém, és segítsek, akin tudok. A csodálatos az, hogy – minden gazdasági számítást és haszonra való természetes vágyakozást felülírva – ez a lelkület és magatartás minden érdemén felül képes meggazdagítani az embert. Aki már próbál-ta, tudja miről beszélek.

Így újra igazolást nyer a megállapítás, hogy Isten segítségével áldássá lesz, ha magunkba nézünk. Böjt az is, ha gyógyítólag fordulunk másokhoz, mert a mi sebünk is beheged. És Isten szeretetteljes jelenlétébe kerülünk.

A böjt végső soron azt jelenti, hogy nem szégyellem kimondani: sok van rajtam, lelkileg mégis kevés vagyok – így hát nincs más: Jé-zusért elhagyok mindent, ami nem tetszik neki. Jó volna így, Jézus tanítványaként reformátusnak lenni. Hogy az önmagunkkal való elégedetlenség áldás legyen. Hogy igazán hiányozzon Jézus. És hogy egyedül hozzá vágyakozunk.

Szentlélek Isten, kérünk, ébreszd ezt a vágyakozást.

Langschadl István

BIBLIAOLVASÓ

v e g é k f o n a l

1.	K.	JerSir 3,34–48	Mt 15,29–39
2.	Sz.	JerSir 3,49–66	Mt 16, 1–12
3.	Cs.	JerSir 4, 1–11	Mt 16,13–28
4.	P.	JerSir 4,12–22	Mt 17, 1–13
5.	Sz.	JerSir 5, 1–7	Mt 17,14–27
M			
6.	V.	JerSir 5, 8–22	Mt 18, 1–20
7.	H.	Dániel 1	Mt 18,21–35
8.	K.	Dán 2, 1–23	Mt 19, 1–15
9.	Sz.	Dán 2,24–49	Mt 19,16–30
10.	Cs.	Dán 3, 1–25	Mt 20, 1–19
11.	P.	Dán 3,26–33	Mt 20,20–34
12.	Sz.	Dán 4, 1–14	Mt 21, 1–22
Á			
13.	V.	Dán 4,15–34	Mt 21,23–46
14.	H.	Dán 5, 1–7	Mt 22, 1–22
15.	K.	Dán 5,8–6,1	Mt 22,23–46
16.	Sz.	Dán 6, 2–18	Mt 23, 1–36
17.	Cs.	Dán 6,19–29	Mt 23,37–24,2
18.	P.	Dán 7, 1–14	Mt 24, 3–22
19.	Sz.	Dán 7,15–28	Mt 24,23–51
R			
20.	V.	Dán 8, 1–14	Mt 25, 1–13
21.	H.	Dán 8,15–27	Mt 25,14–30
22.	K.	Dán 9, 1–19	Mt 25,31–46
23.	Sz.	Dán 9,20–27	Mt 26, 1–46
24.	Cs.	Dán 10,1–11,1	Mt 26,47–75
25.	P.	Dán 11, 2–20	Mt 27, 1–56
26.	Sz.	Dán 11,21–45	Mt 27,57–66
C			
I			
U			
S			
27.	V.	Dán 12, 1–4	Mt 28, 1–10
28.	H.	Dán 12, 5–13	Mt 28,11–20
29.	K.	5Mózes 1, 1–33	Jelenések 1,1–8
30.	Sz.	5Móz 1,34–46	Jel 1, 9–20
31.	Cs.	5Móz 2, 1–25	Jel 2, 1–7

Formálható vagyok! És akkor...?(!)

„Megteremtette Isten az embert a maga képmására...” (1Móz 1, 27a.)

Ha jól számolom, kb. nyolcadszor fogok hozzá ennek a gondolatsornak a megírásához. Valahogy nem és nem tudok dülöre jutni ezzel a formálhatósággal... Vezetés és főzés közben, elalvás előtt mindig más és más ötlet jutott eszembe, mit és hogyan kellene megírni. De jó is lenne, ha ezekben a pillanatokban le tudnánk ülni, és azonnal papírra vetni mindezt. Viszont akkor lehet, hogy odaégne a vacsora, valószínűleg nem jutnék el oda, ahova indultam, vagy épp hajnalban kerülnék ágyba, és másnap használhatatlan lennék. Jöhetnék megint azzal, hogy rosszul osztom be az időmet, de talán nem csak erről van szó. Hanem egyszerűen vannak dolgok, melyeknek teljesen meg kell érniük, és csak utána válnak megvalósíthatóvá. S pont ez az a pont, ahol nagyon el kell gondolkodnunk, mert több irányba is továbbgondolható ez a mondat.

Hogy miről is beszélek? Arról, hogy bár éretlen gondolatokat sem jó épp nyomtatásra szánni, hiszen végig kell gondolni, mit és miért szeretnék megosztani másokkal. Viszont ezt csak akkor tudjuk megvalósítani, ha számunk rá időt. Ha erre szánunk időt, nem pedig arra, hogy más dolgokkal foglalkozunk, melyeket talán elsődlegesen Isten gondviselésére kellene bízunk. S ha majd esetleg nekünk is lépünk kell, akkor lépünk. Viszont, mivel mindennek oka van a mindennapjainkban, akkor talán nem állandó kihívásnak kellene tekinteni az előttünk álló, nap mint nap elvégzésre váró feladatokat, hanem meg kell találnunk a közöttük lévő összekötő ösvényeket, s észre kell vennünk, melyek élveznek prioritást, melyek várhatnak, melyek azok, melyeket talán csak hagynunk kell és melyek azok, melyek nem tűrnek halasztást. Az ember oly egyszerűen hagyja ki a jó Istent a mindennapjaiból, hogy az már nem is keresztyéni. Szinte istenkáromló sokszor a kételkedésünk, az: „és most ezt hogy fogom megcsinálni?“, „kinek van erre ideje?!“, „kellene még 24 óra és még 4 kéz, hogy utolérjem magam.“. És mi van, ha nem kell több idő, kéz és erő, csupán leülünk, pár percre elgondolkozunk, hogy „mindenkinek csak annyi adatik, amennyit elbír“, „mindennek meg van

a maga ideje“, „Isten mindenható, szertető és gondoskodó“. Oh, de jó is lenne, ha ez reflexszerűen működne az életünkben, mennyi idegességet, veszekedést, rossz érzést és kellemetlen szájzajt spórolnánk meg magunknak. S mennyire jó lenne az is, ha ezt másokkal is meg tudnánk értetni... Formálhatóak vagyunk, mindannyian.. Csakhogy minden emberhez más használati utasítás jár. Más „szerszámok“ szükségese a „használatba helyezéshez“ és a „működőképessé tételhez“, végül pedig az is fontos, hogy immáron „kész“ megtaláljuk a helyünket, feladatunkat, melyre „teremtettünk“.

Simon András grafikája

Sokan sokfélék vagyunk, viszont az közös bennünk, hogy sokszor elfeledjük, hogy mi Isten gyermekei vagyunk, hogy küldetésünk és feladatunk van az életben. A mindennapi feladat-halom mellett, ha dolgainkat a „legyen, ahogy Ő akarja“-ra bízánk, akkor nem egy hatalmas kérdőjel viritana a fejünk felett, hanem tudnánk-éreznénk-mérlegelnénk-hinnénk, hogy mit lehet, kell (ha kell) tenni az adott esetben, és határozott felkiáltójelként állnánk a feladatsorok viharában.

Viszont, amit valahogy nehezemre esik megfogalmazni az az, hogy nem kell mindent túlcelekedni, túlakarni, túllelkizni, túlagyalni, mert vannak dolgok, melyeknek egyszerűen békét kell hagynunk, időt kell adnunk. Ez nem jelent semmittevést, érdektelenséget, hanem inkább jelent bizalmat, szeretetet, hívói magaviseletet. Próbáljuk magunkat abba az esetbe képzelni, ha valaki így viselkedik velünk szembe. Mi azt várnánk talán, hogy kiabáljon, megszid-

jon, sürgessen, tuszkoljon fizikailag és lelkileg, viszont ő csak megáll, ránk mosolyog, és azt mondja, semmi baj, majd holnap, minden rendben lesz, én megérem, nyugodtan gondold végig, adok rá időt, csak szépen lépésről-lépésre... Sokszor, de mennyiszor nehéz ilyen mondatokat kimondani, hallgatni, „elviselni“, hát még elfogadni, megérteni és visszamosolyogva azt mondani: igazad van. Természetesen nem helyénvaló, ha ilyen esetekben visszaélünk a helyzettel, ezt azért szögezzük le. Azonban ez lenne az a keresztyéni, szeretetteljes magatartás, mely keresztyéni hitünket tükrözné. Ha veszekedés helyett megpróbálnák megérteni, miért mondja azt a másik, amit, ha kételkedés helyett inkább imádkoznánk, hogy az Úr megsegítsen (őt is és engem is) gyengeségeinkben, ha el tudnánk fogadni azt, hogy az Úr ad és elvesz, áld és útbaigazít. (Természetesen a női hisztéria és a férfiúi keménykedés erős kivétel - ezeket gyökereiben kellene kiirtani kapcsolatainkból.)

Mi, mint akik hívó embereknek nevezük magunkat, úgy is kellene, hogy viseltessünk Isten, mások és magunk iránt! Őszintén, ha végiggondoljuk, mi minden fortyog lelkünkben a nap bizonyos szakaszaiban. Hogy mi minden fut keresztül az agyunkon, mi csúszik ki a számon, mihez nyúl a kezünk, mi minden gázolunk át, mi mindent engedünk el fülünk mellett, mit engedünk, hogy hatással legyen ránk és mit nem engedünk, hogy lecsillapítson bennünket... oh, Te, gyarló ember... ha bűneink teljes mélységébe teljes-tiszta bűnvallással-átéléssel belemerülnénk, nem hiszem, hogy saját erőnkől képesek lennénk kívánszorogni belőle. Vannak csalafintaságok, huncutságok, szidalmazások, beszélések, sértegetések, irigykedések, becsmérések, káromkodások és káromlások, melyek oly könnyen „kábulatba ejtenek“, s máris megszegtek a szeretet parancsát. Akár gondolatban, szóban, cselekedetben. Azonban Jézus Krisztus azért adta életét értünk, hogy mi is megtaláljuk a miénket, hogy keresztyénileg átértékelődjünk. A sok „és mi van/lesz, ha/amikor, ha mégsem...?“-ből hitből nagykorúvá váljunk, elhagyva a sok negatív és közböbs tekintetet, érintést, beszélést...

Formálhatóak vagyunk. Akarva akaratlanul hagyjuk, hogy a világ, a

technika, a divat irányítson bennünket, s amikor arról van szó, hogy imádkozz azért, hogy jobb ember légy, akkor megállunk és sértődötten „beszólunk”: miért, mi rosszat tettem? Hm, talán türelmetlen voltál, amikor az ölelés ideje volt, talán elmosolyodtál a szomszéd káromkodásán, amikor az intés ideje volt, talán egyszerűen semmit nem csináltál, vagy épp túlhajtottad magad, amikor a templomi pad-sorban hallgathattad volna a lekipásztorod szájából hangzó isteni üzenetet. Te is biztosan tudod, vagy legalábbis gondold, hogy mikor nem hagytad, hogy a jó Isten a kezébe vegyen és formába öntsön. Nem a hagyományimádó kötelező egyenőtetbe, hanem a keresztyéni viseltetés egyéni lelkületébe.

Az emberek többsége azt állítja, eleget élt már ahhoz, hogy bárki megpróbálja/meg tudja őt „változtatni”. Egyértelműen lehetetlen küldetés, próbálkozásnak nincs értelme, változzon

meg az, aki meg akar változtatni. Hm..., most fordítsuk meg a történetet. Látunk némi kivetnivalót a másikban, finoman, vagy épp nem tapintatos módszerrel a tudtára adjuk, ő pedig csipőből elutasít. Fenomenális sikerteljes érzés. Drasztikus a fogalmazásom, de épp ilyen az érzés is, amikor valaki elutasít, ha felhívjuk a figyelmét egy adott dologra, ami számunkra az adott pillanatban fontosnak bizonyul. Olyan gyarló és bosszantó is egyben, hogy az ember nem akarja megérteni a másikat, miért közli a „kritikát”, és hogy végig sem gondolja, mi a „konfliktus” miéértje. Sokszor nem is a miért a fontos, hanem, hogy elég fontos legyen a másik, hogy adjunk a véleményére, (néha talán túlzott érzelmekkel előadott) javaslatára, tanácsára... Azonban az emberiség jó része ezen a pontos egy hatalmas veszekedésbe kezd, és talán soha nem derül ki, mi lett volna az „eredeti” szándék. Annyira jó lenne, ha rájönnénk, hogy ez sehova sem ve-

zet, csupán magunk alatt vágjuk a fát, mert utána bocsánatot kell kérnünk, és miután elpocsékoltuk az időt, valahol majd be kell hoznunk. S lám, ismét itt vagyunk, ahonnan kiindultunk: nincs időnk, rohan a világ, rohanunk mi is.

Soha nem késő beismernünk, hogy igenis formálhatóak vagyunk a jó Isten által! És ez jó! Örülök, hogy Ő meg tud változtatni, hagyom, hogy megváltoztasson, feladom egoizmusomat és „saját erőmből” elért dicsőségemet és meghajtom fejemet.. Ez szükséges, elengedhetetlen az életemben. Szükséges, hogy szeretni tudjam családomat, hogy a családom szeretni tudjon engem. Hogy eszközzé és példává válhassak mások számára is, s hogy így valahol mélyen megnyugodjon a lelkem.

„Az üres kalász fenn hordja a fejét, a teli meghajol...” - olvastam a napokban. A jó Isten formálja kalászeit, megtölti étellel, hogy mások számára áldássá lehessenek.

Csoma Annamária

NŐK A BIBLIÁBAN - Támár

– az asszony, aki kézbe vette a sorsát

Támár nevének jelentése: datolyapálma – amelyet abban a hiszemben adtak a leánygyermeknek, hogy az felnőve, hajlékony, bőven termő, életet adó lesz asszonyként.

A névadás ellenére, Támár életútja korántsem ilyen egyszerű. Nevével az őstörténetek sorában találkozunk, amelyeken keresztül Isten ígérete beteljesedik, miszerint nemzedékről nemzedékre megtartja a népét. Támár története, első látásra, nem illik bele az események vonalába. A Szentírás szinte kitérőt tesz, amikor elbeszéli az asszony sorsát, majd visszakanyarodik a már korábban megkezdett események bemutatásához. Mégis, e történetnek helye van a többi között, amelyben Isten egy asszony szokatlan tettén keresztül teljesítette be a tervét.

Ez az asszony Támár, aki Júda (Jákób fia) fiához, Hér-hez megy feleségül. A szentíró annyit mond róla, hogy Hér gonosz volt az Úr szemei előtt – ez olyan bűnre utal, amely Isten előtt volt látható: „Mert az Úr nem azt nézi, amit az ember; mert az ember azt nézi, ami szeme előtt van, de az Úr azt nézi, mi a szívben van.” (1Sámuel 16:7b) Ezért a bűnért Hérnek meg kell halnia, s Támár egyedül marad, gyermektelenül,

ami akkoriban szégyen volt, mivel az emberek a gyermektelenséget Isten büntetésének tartották. A kor szokása és törvénye kimondja: „*Ha testvérek laknak együtt, és meghal egy közülök, és nincs annak fia: a megholtak felesége ne menjen ki a háztól idegen férfiúhoz; hanem a sógora menjen be hozzá, és vegye el őt magának feleségül, és éljen vele sógorsági házasságban. És majd az elsőszülött, akit szülni fog, a megholt testvér nevét kapja, hogy annak neve ki ne töröltessék Izráelből.*” (5Mózes 25:5-6)

Ez a feladat Júda második fiára, Onánra hárult, akinek megvolt a lehetősége, hogy visszalépjön, igaz, szégyen illette volna a házát, ha nem tesz eleget kötelességének. Ő azonban nem tiltakozik, bemegy Támárhoz, kihasználja az asszonyt, de a magját a földre vesztegeti, mert „tudta, hogy a magzat nem lesz az övé” (1Mózes 38:9), ami azt jelenti, hogy mivel a születendő gyermeket az első elhalt férj örökösének tekintik, ezért ez a gyermek megelőzi az öröklés sorrendjében a máso-

dik férjet. Onán ezért gátolja meg, hogy Támár megfogadjon, ellenszegül apja akaratának és Isten terveinek, amiért Isten halállal bünteti meg.

Ekkor Júda hazaküldi Támárt atyja házába azzal, hogy a harmadik fia, Séla, még kiskorú, és nem érett a házasságra, s majd üzen érte, amikor eljön az idő. Évek telnek el a várakozással, de amikor Séla házassulandó korba

- folytatás a 10. oldalon -

VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

Megrendítő dokumentumfilm napjaink
közel-keleti keresztyénüldözéséről

NOUN

Exkluzív interjú

Aida Schlaepfer Al Hassani
muszlim rendezőnővel

Rendkívüli eseménynek adott helyet tavaly december 15-én a budapesti Cirko-Gezír mozi: Irakból elüldözött keresztyénekről készült dokumentumfilmet mutattak be a sajtó képviselőinek és az érdeklődőknek. Az alkotást Svájcban élő iraki muszlim filmrendezőnő jegyzi. A magyarországi bemutató alkalmából dr. Békefy Lajos kérte interjúra lapunk számára Aida Schlaepfer Al Hassanit. (Forrás: Evangélikus Élet – kéthetente megjelenő magazin – 81. évfolyam, 1. szám, 2016. január 10., 10-12. oldal – EXKLUZÍV)

Kedves Aida, Noun című dokumentumfilmjével ráirányította a figyelmet az iraki keresztyének, első renden a gyermekek könynyeire, szenvedéseire. Ön hívő muszlim. Mi indította arra, hogy keresztyénekkal foglalkozó filmet forgasson?

– A noun arab betű, ezzel jelölik Jézus követőit, azaz a keresztyéneket. Azt jelenti: „Nasrani”, vagyis „názáreti”. Az Iszlám Állam, az IS ezt mindenféle felekezeti keresztyén egységes megjelölésére használja, ezt írják a házaikra, üzleteikre. Hogyan a második világháborúban a nácik a zsidókat Dávid-csillaggal jelölték. Ha ezt a jelet valakinek a házára rárajzolják, három lehetőség közül választhat: menekülés, áttérés az iszlámra hatalmas fejpénz fizetésével vagy halál. Más lehetőség nincs!

Filmjeimben nem vallásokról, nem is etnikumokról szólok, hanem emberekről. Ha megnézzük az iraki háborúról vagy a már öt éve folyó szíriai borzalmakról tudósító híradásokat, ezek bizony nagyon egyoldalúak. Sok hírszolgálat egyszerűen nem is tud hozzáférni a fontos részletekhez. Ennek oka egyrészt az, hogy nyelvi és egyéb nehézségek miatt nem nagyon ismerik a valós állapotokat, másrészt kényelmesebb a már közis-

mert „nagy témákról” tudósítani. A háborúk és a konfliktusok nem könnyű témák. Mégis, a híradásokban csak néhány szó, perc jut rájuk. Nincs idő a beható és alapos elemzésre, magyarázatra. Aztán nem szabad elfelejteni, hogy a híradásokat kormányok és politikusok is befolyásolják, főként azok, akik maguk is részesei a konfliktusoknak.

Pont ez adja számomra a motivációt. Megpróbálok fellebbenteni a fátylat, át-törni a névtelenséget. A háború borzalmas arca csak akkor ismerhető fel, ha megmutatjuk, mit is okoz: vért, üldözést, rombolást, pusztítást, félelmet, gyűlöletet, igazságtalanságot, könnyeket, gyászt s még annyi minden mást is jelent. Munkáimmal azok szószólója szeretnék lenni, akikről a borzalmak között megfeledkeznek.

Hol és hogyan találkozott életében először keresztyénekkal? Édesanyja libanoni, édesapja iraki. Milyen szerepet játszik a válás az életében?

– A keresztyének mindig is jelen voltak az életemben. De ez soha nem volt téma otthon. Gyermekeként fogalmam sem volt arról, milyen vallású vagyok. Szomszédságunkban keresztyének is éltek, együtt jártunk iskolába, együtt játszottunk. Libanonban katolikus iskolába jártam, és a kedvence voltam annak a nővérnek, aki tanítónak dolgozott ott. Családunkban az iszlámot békés és megértő vallásként éltem meg, amelyik tiszteletben tart másokat. Ez kellene hogy legyen minden vallás igazi lényege. Aki háborúra vagy erőszakra szólít fel a vallás nevében, az vagy elvakultságból teszi ezt, vagy pusztán önzésből. Hiszen minden hit az élet meggazdagítását jelenti. Olyan értékek, mint a szeretet, béke, irgalom, a természet tisztelete, szinte valamennyi vallásban jelen vannak.

A filmforgatás napjai, hetei bizonyára nem voltak egyszerűek és veszélytelenek Irakban. Hogyan zajlott a munkája?

– Forgatócsoportommal veszélyes helyzeteknek tettük ki magunkat. Egyrészt állandóan a közelben voltak az Iszlám Állam terroristái. Másrészt a helyi hatóságok folyton korlátozták a mozgásunkat. Az erbili régióban a forgatás helyszínétől mindössze harminc kilométerre voltak az IS katonái, Bagdadban meg csak tizenhárom kilométerre. Ráadásul a forgatócsoportom tagjai – velem együtt – síták, akikre szintén vadásztak az IS-esek, mert ők nem tartanak minket muszlimnak. Ha elfogtak volna, a férfiakat azonnal kivégzik, engem megerősakolnak, rabszolgává tesznek és eladnak. Ha a családi köteleimről is tudomást szereznek, millió dolláros váltságdíjat követeltek volna (Aida arab arisztokrata család tagja. – B. L.). Amikor például Moszulba

bevonultak, négyezer síta katonát egyszerűen leradíroztak a földről.

A NouN film tehát állandó életveszély közepette készült. A legnehezebb az utolsó három nap volt Bagdadban. Ott minden megtörténhetett volna. Nem tudtam aludni, felkészültem arra, hogy inkább megölöm magamat, mint hogy a terroristák kezére jussak. De ez sem rettentett meg, hiszen mindig azokra az emberekre gondoltam, akik ott élnek szüntelen halálveszélyben. Különösképpen a gyermekek tartják fogva a szívemet, akik belőlem mérhetetlen energiát és elszánt-ságot hoznak felszínre.

Filmjében a veszélyövezet egyházi emberével is beszélget. Hogyan jutott el hozzánk, s mi volt a benyomása róluk?

– Már Svájcban felvettem a kapcsolatot az Európai Szír Unióval, a szervezet barátai támogattak engem és a forgatócsoportomat is Irakban, igen nagy segítséget és védelmet jelentettek. Ők hoztak össze egyházi vezetőkkel is, akik nagyon szívélyesek és segítőkészek voltak.

Mi az, ami leginkább megrettentet- te abban a helyzetben, amelyből elüldözték a keresztyéneket? Hogyan látja ezek után a jövőt? Elindult a világvallások és a kultúrák harca?

– Leginkább az döbentett meg, hogy a keresztyének mai súlyos helyzete nem volt új és nagyon meglepő számunkra. Olyan hosszú ideje élnek üldözés, zaklatás közepette,

hogy azt kívülről még elképzelni is nehéz. Ha nem történik semmi, és ha az Egyesült Államok meg Európa ismét hamis, rossz politikát folytat, hamarosan már nem tudjuk feltenni a kérdést e régióban arra nézve, van-e küzdelem, verseny a vallások között. Hiszen nem marad többé keresztyén... De remélem – s ennek vannak jelei –, hogy az iraki és a szíriai emberek saját kezükbe veszik majd sorsuk irányítását.

Ennek körvonalai már kirajzolódnak például Szíria északkeleti részén, ahol demokratikus, szövetségi rendszer van alakulóban a keresztyének, kurdok, arabok és jezidák között. Együtt harcolnak a terror ellen és saját jogaikért. Ez lehet a békés jövő záloga, amikor senki nem fog uralkodni a másik ember fölött, mindegyik népcsoport és vallás szabadon élhet, s fejlődhet a civil társadalom.

Filmje nagy vitát váltott ki a nyári locarnói filmfesztiválon (2015). Végül is az egyik olasz nyelvű svájci lap, a Giornale del Popolo nyilvános vitája után mégis bemutaták a NouNt.

– Valóban, az olasz nyelvű ticinói lap valószínűs lavinát indított el. Az újságíró színtén volt Irakban, és saját szemével látta a borzalmakat, s egyeseket azok közül is, akik a filmemben megszólalnak. Az ő cikke nyomán került a viták középpontjába Locarnóban a film. A hivatalos bemutatóról történt kitiltása azonban inkább csak használt, így valóban ráirányította a figyelmet azokra,

akiknek a film lett a szószólójuk. Rosszat terveztek ellenem, s mégis jó jött ki belőle. Olyan hullámokat vert akkoriban ez a film, amelyek Rómától Stockholmig, Londontól Budapestig felébresztették az érdeklődést a szenvedők iránt.

Mit jelent Svájc az ön számára a munkássága szempontjából?

– Svájcban végeztem filmes és művészeti tanulmányaimat, szereztem diplomát. Zürichben egyik megalapítója voltam a Nemzetközi Arab Filmfesztivál Egyesületnek, s jelenleg elnöke is vagyok. A jövőben is olyan filmeket szeretnék forgatni, melyek nem a fútcán játszódnak, hanem a mellékutcákban, az élet elfelejtett szereplőivel.

Hogyan látja muszlimként Svájcból az európai migrációt, illetve a kontinens jövőjét?

– A fundamentalista szélsőségesek terrorja és erőszakos cselekményei egyre inkább elbizonytalanítják az embereket Nyugaton. Mivel a nyugati népek nem nagyon ismerik az iszlámot és a Közel-Kelet történetét, hajlamosak minden muszlimban az erőszak okozóját látni. Szerintem az iszlám világ szellemi-lelki vezetőinek sokkal világosabban és erőteljesebben kellene keresniük a párbeszédet a keresztyén egyházi vezetőkkel és elítélniük az erőszakot.

*Baaraka Allahu fik, shukran jazilan, Aida!
– Isten óvja és oltalmazza önt, Aida!*

„... hálaadással..”

Isten kegyelméből gyülekezetünk, vagyis a Zsarnói Református Egyház-köztség gondnokasszonya Máthé Jolán

2015 novemberében betöltötte 70. életévét. Gyülekezet közösségében, gyerekek közreműködésével köszöntöttük, köszöntük meg áldozatos munkáját. 70 év, ami telve volt örömmel, bánattal, megpróbáltatással, mindenek felett Isten kegyelmével. Gondnoki tisztségbe 1999 novemberében választották, de már jóval előtte azon munkálkodott, hogy közösségbe hívja a zsarnóiakat. Számptalan kulturális és egységre formáló alkalmat, kirándulást szervezett és azóta is szervez, amiért ez éven a Magyar Kultúra Napján a Magyar Helytállásért Torna- Abaújban Díjjal

köszönték meg fáradozásait.

Adja az Úr, hogy még sok éven keresztül dicsőíthessük közösen Gondviselő Atyánkat. *Ott legyen a táborokban, szereplésekkor, szervezzen, munkálkoddjon.* Maradjon lelkében mindig is óvónéni, aki együtt szavalja a kicsiny gyerekekkel, aki hirtelen ötletből adódóan szerepelni akar „Az én szívem kis óra, szeretet a rugója...”

Áldja az Úr Gondnokasszony!

„Mi pedig mindenkor hálaadással tartozunk az Istennek ti érettetek atyámfiai, a kiket szeret az Úr.” (2Thess 2,13)

Porubán Fülöp Angéla

Akik nem tudták kinyitni....

„Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világhosságok Atyjától száll alá, a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka.“ Jak. 1:17 Isten kegyelméből a 2015-ös decemberében is sor került Ipolyságon a „Nyilas Misi karácsonya” elnevezésű cipősdoboz adománygyűjtésre. Áldja meg Isten a jókedvű adakozókat. A Példabeszédek könyvéből vett igével felbuzdulva: „a mással jót tevő ember bővelkedik, és aki mást felüdít, maga is felüdülni” az ipolysági Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola az Ipolysági Református Egyházközösséggel adománygyűjtésbe fogott a rászoruló gyermekek részére.

Az ajándékokat szülők, gyerekek, pedagógusok nagy körültekintéssel és szeretettel készítették, gondolva a rászoruló gyermekek testi, lelki igényeire. Ezt igazolja egyik csomagra tűzött levél tartalma is, mely kézzel írt gyermekszöveg volt: „gondolok rád kedves kisfiú, imádkozni fogunk érted Karácsony estéjén”.

Az iskolára jellemző átgondolt és precíz szervezéssel minden évben megrendezésre kerülő karácsonyváro kézműves délelőttön gyűltek össze szép számban a csomagok. Nagy öröm volt látni, ahogyan a gyermekek egymás után hordják be a gyermektársuknak szánt ajándékokat. Az összegyűjtött csomagok a református parókiára lettek átszállítva, ahol átnézésre kerültek. A csomagok rászorulókhöz juttatása közös összefogásban az ökumené erő-

sítésével az Ipolyságon szolgáló református lelkész, evangélikus lelkész és római katolikus plébános döntésével történt – ismerve a helyi rászorulókat és missziókat. Szétosztásra került az evangélikus gyülekezet lelkészénél által 16 csomag, a református lelkész által 39 db csomag, a római katolikus plébános által pedig 24 csomag és 4 zsák gyerekruha.

A református lelkész döntése alap-

ján, a 39 db csomagból 32 dbot Halászik Emese, Holcsík Gizella, Csalava Gizella és Végh Péter a Magvető gyermek és iratmisszió nevében osztott szét Szentpéteren a rászoruló gyerekeknek. Az meghitt ajándékozás a helyi iskolában illetve a gyermekek otthonaiban történt, Halászik Emese által tartott áhitattal egybekötve. Hangzott az örömmüzenet: „Ne féljete, mert imé hirdetek

néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz, mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” Luk.2:10

A Krisztus a szíveinkbe is bekapogtat – beengedjük-e?, van-e ott szállás számára?, milyen az a szállás? Engedjük, hogy felragyogjon világossága a mi szívünkben is? Imádságban és énekekben is elhangzott a kérés: Add meg nekünk Jó Urunk, hogy meg tudjuk nyitni szí-

vünket. Ismert énekünk részletével zárjuk hirdetésünket: „Habár szegény e szállás, de mindörökké hálás, Úgy áldja KRISZTUSÁT”. Hálásak vagyunk Istennek, hogy részesei lehettünk ennek az Istentől megáldott adakozásnak, és láthattuk azt a sok csillogó gyermekszempárt, amit semmilyen más karácsonyi ajándék nem tud felülmúlni.

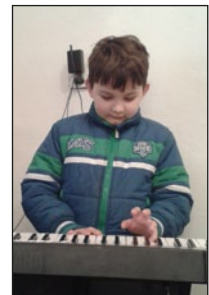
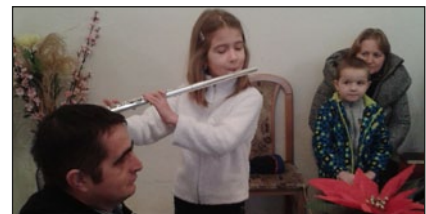
Halászik Emese

Legenye – újévi köszöntő

2016. január 10. jeles alkalom volt a maroknyi református gyülekezet életében Legenyén. A gyülekezeti teremben újévi köszöntőre került sor, amikor is az ígehirdetés után, Frankó Csenge klarinét-játékkal, énekekkel, verssel kö-

szöntötte a jelenlevőket, s őt követte Györky Dániel zongorajátékkal és verssel. A kis gyülekezet tagjai ezután egy szerény szeretetvendégségen vettek részt. Legyen ezért Istené a dicsőség.

Györky Sz.

Abara - Evangelizáció

A 2000-ben kezdődött egyházmegyei evangelizációs alkalmak mellett, amelyek a Református Tanulmányi Központ szervezésében Deregnőn kerülnek sorra, az utóbbi két évben Abara református gyülekezete is szervez ilyen alkalmakat. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy mindkét helyen nagy az érdeklődés Isten ígéje iránt. Az érkezők már testvéreként köszöntik egymást, s érezhető, hogy akik ezeken az alkalmakon részt vesznek, a mindennapi életben, otthoni gyülekezeti közösségeikben is igyekeznek „só” és „kovász” küldetésüket betölteni. Erre buzdított igehirdetéseiben Végh Tamás, a Budapest Fasori Református Gyülekezet nyugalmazott lelképásztora is. Mondhatnánk, ezt hallhatjuk

gyülekezeti igehirdetéseken is. Azt viszont senki sem tagadhatja, hogy mennyire jó látni, hallani, érezni, hogy a szolgál-

lattevők sorát, mennyire személyes módon szólítja meg Isten ígéje, és indítja bizonyágtételre. Ezt a személyes, buzgó hittel megszólaló és megszólító bizonyágtételt hallhatták a

résztevő testvérek három estén keresztül. Ahogy hangzott az Ige, úgy tárulkozott fel az igehirdető hitre jutásának története, hallhattunk a lelkési szolgálat személyes tapasztalatairól, s mindezt közvetlen, nemegyszer humorral fűszerezve. S ami nagyon fontos, mindez nem azt jelentette, hogy a gyarló emberi én került előtérbe, hanem azt, hogy a gyarló ember élete felett miként ragyog fel az Úr kegyelme, hogyan tapasztalja meg a kegyelmet nyert élet az Úr Lelkének vezetését. Köszönet a szolgálatokért, az áldott estékért, SOLI DEO GLORIA!

CsL

Megemlékezés Árpádházi Szent Margitról a spliti Szent Dujmó Székesegyházban

Immáron második alkalommal emlékeztek meg magyar nyelven Dalmácia szívében, Splitben Árpádházi Szent

Margitról, IV. Béla leányáról. 2016. január 18-án, hétfőn 18 órai kezdettel összejött a mintegy 40 főnyi, nemcsak magyar ajkú közösség, hogy egy katolikus mise keretein belül megemlékezzen a magyar, történelmi és hitbeli szempontból is kiemelkedő személyiségről.

Tomislav Čubelić, a Szent Dujmó székesegyház plébánosa köszöntötte az egybegyűlteket, s örömmel fogadta, hogy ismét együtt lehettek ezen a neves

alkalmon. Beszédében kiemelte, hogy mennyire fontos az alázatos és szelíd magatartás, rohanó világunkban, s e magatartásnak jeles képviselője volt Margitunk is. A misét követően köszöntötte a közösséget és átadta a szót Csoma Annamáriának, aki magyar nyelven köszöntötte a spliti magyar kisebbségi közösség tagjait, valamint a horvát gyülekezeti tagokat is. Ezen az alkalmon jelen volt Ivo Staničić, tiszteletbeli magyar konzul is, aki minden alkalommal örömmel vesz részt a horvátországi magyar rendezvényeken.

Csoma Annamária a következő gondolatokkal emlékezett meg Árpádházi Szent Margitról:

Kegyelem Néktek és békesség, Istenről, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól! Köszöntelek Benneteket így, egy év elteltével ismét itt a Szent Dujmó székesegyházban!

Ismét összejöttünk, hogy a megteremtett hagyományokhoz hűen, megemlékezzünk Margitról, IV. Béla leányá-

ról. Ez alkalommal is örömmel tölt el bennünket, hogy megemlékezhetünk, egy történelmi és lelki szempontból is kiemelkedő személyről, Árpádházi Szent Margitról, akit mint a magyar ifjúság védőszentjeként is ismerhetünk.

IV. Béla és Laszkarisz Mária 9. gyermeke igencsak nehéz körülmények között született, amikor ember ember ellen, nemzet nemzet ellen fordult. Ennek okaként szülei úgy döntöttek, hogy a tartótól való üldözések okán, a királyi családi székhelyétől mintegy 500 km-re szülessen meg Margit, Dalmácia szívében, Klissza várában.

Mint tudjuk, mi, szülőföldön kívül élő magyarok, nem könnyű a „hazán”, „otthonon” kívül. Viszont ez egy külön és különleges küldetés. Néha menekülés, néha elfogadás, néha beolvadás, küzdelem, áldás és átok, de soha nem közömbösség. Egyszerűen meg kell tanulni elfogadni azt, amink van, és azzal együtt végezni azt, ami reánk bízott. Szívvel-lélekkel, összhangban a nekünk

adatott mindennappal.

Szent Margit nevét a 14 segítő szent között lévő, Antiochiai Szent Margit után kapta. Már fiatal korában tudatosította, hogy feladatai egyike az, hogy az embereket egymáshoz közelebb hozza. Nem is mutatkozhatott volna jobb példa annál, minthogy saját családjában próbáljon rendet teremteni, hiszen édesapja és testvére, V. István nem voltak épp jó viszonyban. Imái és vezeklése meghallgatásra találtak, és a fivér lázadásai megszűntek apja ellen, kibékültek egymással. Viszont imái sokkal szélesebb körben is kiterjedtek: nemcsak a kibékülés, de a békeség megtartása is fontos volt a számára. Rengeteg fizikai és lelki áldozatot vállalt azért, hogy az emberek közötti megértést támogatni tudja.

Napjainkban már csak egy nemzet belüli harmónia is nagy áldozatokat követel, még inkább a nemzetek közöségében, vagy ha épp kisebbségi érdekekről, jogokról, lehetőségekről van szó.. Ennek egyik példája a Kliszi Szent Margit emléktábla, mely történelmünk és hitünk szempontjából is fontos lenne, hiszen sem a történelem, sem Isten áldó kegyelme nem tekinthető semminek Dalmácia szívében. Ez nem magyarkodás, hanem egyszerűen a történelem elismerése egy adott ponton. **S pont ezen a ponton** kellene elgondolkodnunk emberi vonásainkon: áldás, lehetőség, emlékek, emberek, nemzetek, egyházak közötti békeség... Isten megadta a szabad akarat lehetőségét, viszont azt is hozzátette, hogy lelkiismeretesen használjuk fel mindazt, ami adatott. Ezt tesszük?

A magyar és a horvát nép évszázadokon keresztül együtt küzdött a tatártörök támadások, seregek ellen, védve otthonukat és a nemzetük, hitük békeségét. Itt lenne az ideje, hogy a hit és nemzet fogalmát a választási érdekek elé helyezzük. Fontos és hitbeli/fennmaradási szempontból elengedhetetlen az, hogy különbséget tudjunk tenni a

választható és a lelki/nemzeti szempontból kötelezően ajánlott feladatok között: mindennapjainkban, a nagyon fontos és halaszthatatlan feladataink mellett háttérbe kellene szorítanunk azokat a dolgokat, melyek el- és szétválasztanak bennünket, és szem előtt kell tartanunk azokat a tényeket, melyek összekötnek Istennel, hitünkkel, emberekkel, népünkkel, hagyományainkkal. Nem szabad hagynunk, hogy bármiféle, hitbeli-nyelvi-erkölcsi gyengeségeink ellentétbe állítsanak küldetésünkkel:

Mi magyarok vagyunk szülőföldünkön kívül is! Magyarok vagyunk akkor is, ha mindennapjainkban nagyrészt horvátul, vagy más nyelven beszélünk... mert a szívünkben és lelkünkben ez az a nyelv, mely a legdrágább és melyet gyermekeinknek is (már tovább adtunk, vagy) tovább fogunk adni.

Árpádházi Szent Margitot a magyar ifjúság, a nevelő és gyógyító intézmények védőszentje, valamint a családon belüli béke és szeretet közbenjárójaként tisztelik. Tisztelete Itáliában is elterjedt, csillagokkal díszített domonkos ruhában, kezében lilommal ábrázolják, királyi koronája a lába előtt, a keresztet illetve vezeklésnek eszközeit egy angyal tartja.

Szent Margit asszonynak szentséges életéről először esztergomi Fülöp érsek tett bizonyosságot ekképpen: Mikoron Szent Margit asszony meghalt

volna, maga az érsek vigasztalja vala a szororokat és a frátereket mondván: "Nem kell tinéktek sírnok az örök királynak leányán, de inkább örülnötök kell. Mert immár a mennyei örök örökségnek jutalmát ötet vennie nyilván látjuk és az utolsó feltámadásnak, dicsőségét látjuk őrajta lenni." Ezenképpen ez érsek bizonyosságot tevén e szent szünek szentségéről eltemeté ötet nagy tisztességgel.

Kedves Mindnyájan! Margitra, mint előttünk járó példaként kellene tekintenünk, aki sokkal nehezebb időben született, akinek sokkal keményebb időben kellett helyt állnia mint hitbeli, mint nemzeti, családi téren...

Gondjaink vannak nekünk is, mondjuk: épp elég. Viszont soha nem szabad felednünk, hogy a történelem során áldó és szerető Isten most is ve-

lünk van, mindennapjainkban őriz és segít bennünket, még ha azt mi nem is vesszük tudomásul...

Kérünk Urunk, segíts meg bennünket, hogy napról napra jobb, alázatosabb és kegyelemben gazdagabb emberek lehessünk, elfogadva és teljesítve nemzetünk, hitünk, saját magunk és szeretteink felé irányuló küldetésünket. Békeségben, szeretetben. Kérünk, ehhez adj erőt és lelkületet a mindennapokban, Margit példájához hasonlóan. Ámen.

Csoma Annamária

Nyitott nap a Selye János Egyetemen

Szeretettel meghívunk minden érdeklődőt a komáromi Selye János Egyetem nyílt napjára, melyre 2016. február 16-án kerül sor.

A rendezvény keretében látogatóink részletes és pontos tájékoztatást kapnak az Egyetemen és a Református Teológiai Karon folyó tanulmányi programokról, szakokról,

valamint külön információkat kapnak a felvételi eljárással kapcsolatos tudnivalókról. A komáromi egyetemi tanulmányok iránt érdeklődőknek a Dékáni Hivatal és a Tanulmányi Osztály munkatársai, illetve az egyes tanszékek vezetői, oktatói mutatják be a kar működését és oktatási kínálatát, valamint

válaszolnak minden kérdésre.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Selye János Egyetem és a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara.

Komáromban, 2016. január 12.

Mgr. Lévai Attila, PhD.
a SJE RTK dékánja

Kelet – nyugat. Kitántorgó erdélyiek

„Az én korosztályomból már csak ketten vagyunk idehaza” – mondja a falusi boltot üzemeltető partiumi fiatalasszony. Mindenki más nyugat-európában keresi a kenyerét. A magyarországiak külhoni álláskeresése az erdélyiekre is jellemző. Saját baráti köröm közel fele már Angliából, Németországból és máshonnan ad életjelet, a közösségi médián keresztül. Érettségizett, diplomás fiatalok, akik először és másodszer is még idehaza próbálkoztak, végül valami eltörött a lelkükben és elhatározták magukat. Ma már csak egy-egy külhoni készült képsorozat, és tetszésnyilvánító jelzés mutatja a hollétüket. A többség feltalálja magát, könnyen alkalmazkodnak, nyelveket tanulnak, sokadszorra és huzamos időre is visszatérnek egy-egy nyugat-európai országba. Egyre többen és egyre könnyebben mennek. Mintha egyre kevesebb visszatartó erő lenne a mai, folyamatosan fogyatkozó erdélyi rögválóságban. A nyolcvanas, kilencvenes években nagybátyáim még csak Magyarorszáig, Ausztriáig mentek. Gyermekük már Londonból kívánnak boldog új évet.

A határmenti Partiumban és Közép-Erdélyben a magyar szó lassan a szubkultúra szintjére csökkent. Ez azt jelenti, bár vannak magyar többségű

kisrégiók, ám ez sokszor csak a falu határáig elég. A mindennapok során elég a magyar nyelv. A boltba, postára, önkormányzatra eljutok velem. De a kis és nagyvárosokban alapos román nyelvtudás nélkül már nincs sok esélye a se-

gélyhívónak, vagy a közigazgatás labirintusaiban bolyongónak. Sőt, nagyobb a hátránya, mint aki nap mint nap hall és ejt román szót is. A kis közösségekben, zárt magyar kisrégiókban a felnövekvő és sikerorientált fiatalok egyetlen vágya: kiszabadulni, szárnyalni, érvényesülni, megvalósítani vágyaikat, céljaikat. Sokan elindulnak „világot látni”, s általában lelkendezve, egy új világ tapasztalataival érnek haza. Értékelik a nyitottságot, a befogadást, a lehetőségeket. Komolyabb csalódás kell ahhoz, hogy valaki egy-két út után végleg itthon maradjon. Akik kevésbé bátrak, eleve maradnak a honi rögváló-

ságnál, az Ady által megénekelt magyar ugaron. Ők, kis vállalkozó kedvvel „akár” bolttulajdonosi magaslatokig is juthatnak. Esetleg, ha jó csillagzat alatt születtek, módos állattartó vagy földműves édesapa gazdaságát vehetik át, örökölhetik. A többiek belekeserednek a mindennapok küzdelmeibe, a kis pénzből való megélhetés szélmalomharcába. Ahol csak az ital mámora segít emelkedetté tenni a fájdalmas valóságot.

Nemzedékek tántorognak ki. Idősek, akik itthon élték le az életüket, de elment a gyerek, majd megszületett odakint az unoka és a két öreg a gyermekek közelségét választva mindent felad. Fiatal értelmiségiek, gyerekestül mennek át – jobb esetben csak az anyaorszáig. Őket már gyermekeik jobb iskolája és a teljes anyanyelvhasználat vonzza. A magyar valóság, ami bár ma már nem feltétlenül jobb és gazdagabb, mint az erdélyi, de legalább magyar. És higgyék el, bár ez sokaknak érthetetlenül hangzott 2004 decemberében, és aként hangzik 2016-ban is, ez olyan, de olyan fontos tud lenni. Hogy értsen az orvos, értsen a rendőr, értsen a köztisztviselő. Mert egy idegen nyelvet soha nem lehet olyan szinten beszélni, mint a magyart. Az anyám nyelvét.

Fábián Tibor

NŐK A BIBLIÁBAN
- Támár

- befejezés a 4. oldalról -

lép, az időközben megözvegyült Júda nagyvonalúan megfélemedezik Támárnak tett ígéretéről. Támár azonban nem marad magára, elfeledve. Támogatói vannak, akik hírül viszik neki, hogy Júda merre jár – az emberek tisztában voltak azzal, hogy Támárnak joga van az örökshöz.

Így veszi Támár kezébe a sorsát, aki eddig szinte tétlenül hagyta, hogy az események magukkal sodorják, és döntő lépésre szánja el magát.

Elfátyolozza az arcát, prostituátnak öltözik, és leül Enajim városának a kapujába. Támár nem egyszerű parázna nőnek álcázza magát, hanem 'felavatott' paráznának, valószínűleg azonos az Astarte templomokban szolgáló

felavatott prostituáltakkal. Amikor Júda meglátja őt, tisztátalan nőnek tartva, bemegy hozzá. Fizetségképpen egy kecskegidát ajánl fel, de Támár zálogot, biztosítékot kér tőle, hogy valóban megfizesse Júda, amivel tartozik. Júda ekkor nála hagyja a díszesen faragott pálcáját, gyűrűjét és a gyűrű zsinórját. Nagy a döbbenete, amikor elküldi később szolgáját a kecskegidával, a helyiek nem ismernek semmilyen felavatott parázna nőt.

Eltelik néhány hónap, és meghozzák Júdának a hírt, hogy a menyee, Támár várandós. Ő viszont Séla jegyeseinek számít, ezért bűne egyet jelent a házasságtöréssel. Júda haragjában megparancsolja, hogy Támárt égessek meg bűnéért. Ekkor azonban az asszony elküldi neki a gyűrűt, gyűrű zsinórját és pálcáját, bizonyítékként annak, hogy ki a gyermek apja. Ekkor Júda kijelenti: „Igazabb ő nálamnál, mert bizony nem adám őt az én fiam-

nak Sélának.” (1Móz 38:26) Elismeri Támár születendő gyermekét, de többé nem ismeri őt, tehát ezután semmilyen testi kapcsolat nincs közöttük.

Támár ikreket szül, azonban szülés közben az egyik gyermek kinyújtja kezét, amelyre a baba vörös fonalat köt, hogy megjegyezzék, melyik az első. Végül mégis a második baba születik meg először, akiknek a Pérec nevet adják, a vörös fonallal született gyermek neve pedig Zerákh. Pérecet megemlíti a Máté ev. 1:3 is, mint akitől Dávid király származik, s így helyet kap Jézus családfájában.

Támár rendhagyó története így illeszkedik be a Szentírásba. Rámutat arra, hogy egyszerű emberekkel is történhetnek rossz dolgok, de a rosszból Isten jót tud formálni, még akkor is, ha olykor csak a részleteket látjuk, s nem értjük Isten tervét.

Györky Szilvia

150 éve született Balogh Elemér püspök

Az 1920. június 4-én aláírt trianoni békediktátum teljesen új helyzetet eredményezett tájainkon. Református egyházunk kénytelen volt szervezetileg elszakadni a történelmi magyar református struktúráktól és önállósodni. 1920-21-ben megalakult a Dunáninneni-, a Tiszáninneni- és a Kárpátaljai egyházkerület, együttesen alkotva a Szlovenszkói és Kárpátaljai Egyetemes Református Egyházat. Így és ezért lett ft. Balogh Elemér, pozsonyi lelkipásztor, az 1921-ben megalakult Dunáninneni egyházkerület első püspöke.

Balogh Elemér, 1866. február 6-án született Székesfehérváron. Édesapja – Balogh Sándor – ekkor itt volt református lelkész. Elemér két éves volt, amikor a Tolna megyei Pálfára költözött a család. Édesanyja – Micheli Mária – német származású, de magyar nevelése révén, igaz magyar érzelmű asszony volt. A művészetek, főleg a zene, szeretetét gyermekkorában alapozta meg a szülői ház: szülei zenekedvelő és zeneművelő emberek voltak. Iskoláit helyben kezdte, de magándiákként. Édesanyja tanította otthon. Budapesten lett gimnazista, s itt fordult érdeklődése a természettudományok felé. Érdekelte a biológia, a fizika, sőt még a technika is. Megörökölte nagybátyja könyvtárát, buzgón vetette bele magát az olvasásba és fordult az érdeklődése az irodalom és történelem irányába. Nyolcadikos volt, amikor egy bibliafordításokról írt pályamunkája aranyérmert nyert. Budapesten maradt, s itt kezdte meg teológiai tanulmányait. 1891-92-ben az edinburghi (Skócia) Free Church College diákja volt. Érdeklődése a teológus évek során fordult komolyabban a nyelvek és a történelem felé, nem hagyva el a természettudományokat. Sajtóforrások rögzítik, hogy Balogh Elemér írt először ismertető cikket Magyarországon a moziról, pontosabban a mozgóképet vetítő gépről.

Skóciából hazatérve, rövid ideig édesapja mellett szolgált, majd hitoktató lelkész lett a fővárosban. Innen került a Kendeffy családhoz házi tanítónak, ahonnan két év elteltével került a budapesti Skót Misszióhoz, missziós segédlelkésznek.

A nagy változás 1895-ben következett be az életében, amikor a Magyarországi Református Egyház évi állandó segélyt hagyott jóvá a pozsonyi – akkor alakuló – református gyülekezet számá-

ra. A komáromi egyházmege esperese (akkor Pozsony a Komáromi egyházmegeéhez tartozott) Balogh Elemérben látta a legalkalmasabb személyt erre a szolgálatra, s miután bemutatta őt a pozsonyi reformátusoknak, ki is nevezte a gyülekezet missziós lelkészévé.

Pozsonyi szolgálata mellett a bécsi magyar reformátusok lelkigondozását is ellátta. A pozsonyi gyülekezet templomot akart építeni. 1907-ben megvették az Irgalmasok terén álló sóraktár épületét. Ez volt az az épület, amelyben a pozsonyi vértörvényszék idején, a 17. században, fogságban tartották a református és evangélikus prédikátorokat. Börtöncellájuk vas ajtaja egyébként máig látható a pozsonyi templomunkban. A sóraktár helyére épült föl a templom, amelyet 1913-ban szenteltek fel.

A sokrétű szolgálatban nagy támasz volt Balogh Elemér számára felesége, Incze Jolán, akivel még 1894-ben kötött házasságot. Felesége 1929-ben bekövetkezett haláláig éltek kölcsönös tiszteletben, szeretetben.

Tudományos munkája is szerteágazó volt. Minden bizonytalanságot a pozsonyi gyülekezet és templom kötődése révén, figyelme az egyháztörténet – azon belül a gyászévtized – felé fordult. Fennmaradt róla, hogy végigjárta a gályarabságra hurcolt prédikátorok útvonalát is, Liptóvártól Nápolyig. Nyelvismerete és skóciai kapcsolatai révén kiterjedt levelezést folytatott, főleg angol teológiai intézetekkel, kiadókkal.

Az I. világháború utáni „új világ”, új kihívások elé állította egyházunkat. A csehszlovák államhatalom elvárta az egyházunk teljes elszakadását a magyarországi református egyháztól. Balogh Elemér szolgálata is megváltozott. Nemcsak pozsonyi lelkészisége révén, hanem nyelvtudása és kapcsolatai révén is ő lett egyházunk egyik olyan képviselője, aki – szinte napi – rendszerességgel tartotta a kapcsolatot az államhatalommal és intézte az egyház és a lelkészek, tanítók ügyeit. Levéltári anyagok tanúskodnak arról, hogy szinte heti rendszerességgel volt intéztnivalója Szlovenszkó teljhatalmú miniszterének pozsonyi irodájában. A lelkészek állampolgársági ügyeitől kezdve, az egyház és az állam hivatalos tárgyalásainak előkészítéséig, gyakorlatilag ő volt a kapcsolattartó.

1920-21-ben a Dunántúltól elcsatolt területek (az akkori Barsi- és Komáromi

egyházmege) lelkipásztorai, hosszas vívódás után, kimondták az önállósodást. Megalakult a Dunáninneni Református Egyházkerület, s kiírták az általános választásokat. Balogh Elemér a Komáromi egyházmege lelkészei jelölték a püspöki tisztségre. Az 1921. áprilisi szavazatbontás eredménye az ő győzelmét hozta, Patay Károly barsi esperessel szemben. Egyébként további kapcsolataikat, közös munkájukat végig a korrekt szolgatársi együttműködés jellemezte.

Balogh Elemér püspöki beiktatására 1921. június 22-én, egy szerdai napon került sor. Gondolkodására, magatartására jellemző rá az érvelés, amelyet a beiktatása előkészítése kapcsán írt Tóth Kálmán esperesnek: *„...vasárnap, kedd és péntek nem lehet, mert ünnep és hetivásár napja, s a templomot bámészködők foglalják el a hívek helyett. A vasárnapot hagyja meg az egyház az Úr napjának, testi és lelki pihenésnek, s ne tartson akkor olyan gyűlést, amely izgalmakkal járhat. Mi pedig maradjunk vasárnap a gyülekezeteinkben a reánk bízott igehirdetésre. A szerdai napra idejében ideér mindenki és idejében hazamehet, s a vasárnapra felkészülhet”.*

Nehéz, nagyon nehéz időkben volt egyházunk egyik kiemelkedő őrállója. Mai értelemben megfogalmazva, az állam nem ismerte el a református egyházunkat. Minden lelkipásztorért, minden református tanítóért, minden iskoláért, minden jogos támogatásért külön kellett megküzdeni. S ebben a küzdelemben Balogh Elemér püspök az első vonalban harcolt. Szívén viselte a lelkészözvegyek és lelkészárvaik sorsát. Külföldi kapcsolatai révén több alkalommal szervezett gyűjtést és hozott anyagi támogatást. Hogy az éhhalál küszöbén mozgó családokon segíteni tudjon. Ma is nagy kihívást jelentene az a segély, amelyet ugyancsak ő szervezett: az Amerikai Egyesült Államokból ruhák és cipők érkeztek a református egyház szegényei számára.

Az egyházkormányzás és a gyülekezeti szolgálat mellett, tudományos munkáját sem hagyta el: egyháztörténeti tanulmányait főleg magyarul, németül és angolul publikálta, de összességében 15 nyelven írt és olvasott. 25.000 kötetes könyvtárában megtalálható volt a magyar gályarabokra vonatkozó összes írás és jelentős értéket képviselt a hungaricum-gyűjteménye.

Miután 1929-ben tisztvárosa – Pálóczi Czinke István – lemondott a konventi elnökségről, rangidősként ő vette át a konvent (vagyis az egyetemes egyház) irányítását. Az egyháztörténet így emlékszik meg róla: „nagy felelősséggel járó, magas egyházi tisztséget töltött be,

de így is a régi maradt: szerény, szelíd, igaz, adakozó, munkás, Istennek engedelmeskedő ember” (Csomár Zoltán).

Balogh Elemér, a Dunáninnei Református Egyházkerület első püspöke; Pozsony első, templomépítő lelkipásztor; egyházpolitikus 1938. április 16-án

hunyt el Pozsonyban. Legyen áldott az Úr az ő életéért, képességeiért és szolgálatáért.

Tisztelettel emlékezünk rá, születésének 150. évfordulóján.

Dr. Somogyi Alfréd

Izrael – Ország? Nemzet? Gyülekezet?

Az utolsó királyok, Jójákin és Cidkijjá

Jósiás király halála nagy megrázkódtatást jelentett Júdában. A függetlenség elveszett, a királyság romokban hevert. A zsidó társadalom vezetői nem hallgattak a próféta figyelmeztetésére. „Ezért halljátok az Úr igéjét, ti csúfolódó emberek, akik uralkodtok ezen a népen Jeruzsálemben! Ti ezt mondtátok: Szövetséget kötöttünk a halállal, és egyezsére léptünk a holtak hazájával. Ha jön az elsöprő áradat, nem ér el bennünket, mert a hazugság lesz az oltalmunk, a hamisság a rejtekhelyünk.” (Ézsaiás 28,14-15)

Júda királysága a nagyhatalmak játékszerévé lett, és a Dávid házából származó királyok marionett figurákká váltak. Jójákim, Jósiás fia, Egyiptomot szolgálta és nem értette meg, hogy az erős nagyhatalom keleten, Babilonban székel. „Ezért az Úr káldeus és arám rablócsapatokat, továbbá móabi és ammóni rablócsapatokat küldött ellene. Azért küldte ezeket Júda ellen, hogy pusztítsák azt az Úr igéje szerint, amelyet kijelentett szolgálai, a próféták által.” (2Kir.24,2)

Jójákim halála után fiát, Jójákinat koronázták királlyá (Kr.e.616-560). Neve azt jelenti: Isten megerősít. „Tizenhét éves volt Jójákin, amikor uralkodni kezdett, és három hónapig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Nehustá volt, Elnátán leánya, Jeruzsálemből. Azt tette, amit rossznak lát az Úr, egészen úgy, ahogy apja tette.” Krisztus előtt 598-ban, Nabukadneccár, Babilónia királya felvonult Jeruzsálem ellen. Három hónapos ostrom után Jójákin megadta magát, és őt, valamint az uralkodó elitet Babilonba deportálták. „Fogságba vitte a jeruzsálemieket, minden parancsnokot és a haderő minden vitézét, tízezer foglyot, a mesterembereket és a várépítőket is mind. Nem maradt más otthon, csak az ország nincstelen népe.” A templom felszerelését is elvitték Babilonba. Nabukadneccár Mattanját, Jójákin nagybátyját, tette királlyá. Lojalitásának biztosításaként a nevét Cidkijjára változtatta, ami azt jelenti: Isten az én igazságom. Ő lett Júda utolsó királya. Megkoronázásával a zsidó közösség egy új lehetőséget kapott az ígért földjén. Jeremiás próféta elengedhetetlen reformokat hirdetett: „Járjátok be Jeruzsálem utcáit, nézzetek szét, tudakozódjatok, kutassátok át tereit! Található-e, van-e olyan ember, aki törvény szerint él, és igazságra törekszik? Akkor megbocsátok ennek a városnak! (Jeremiás 5,1) Ebben a krízis helyzetben a nép megosztott volt. Jeremiás prófétával egy időben más próféták is szóltak a néphez. Azt állították, hogy az Úr nevében szólnak, s a népnek rózsás jövőt ígértek, mondván, hogy Babilon elbukik

és Jójákin király hazatér. Azt hitték el a néppel, hogy Isten soha nem hagyja a templom és Jeruzsálem idegenek által történő lerombolását. A nép nem volt egységes, egyesek Babilon, mások Egyiptom pártján voltak. Döntenie Cidkijjának kellett, aki kezdetben Jeremiás útmutatásait követte, és szabadon engedte a rabszolgákat, de később a hatalmi csoportok nyomására eltért attól. Jeremiás ebből megértette, hogy a király nem képes a következetes uralkodásra, s emiatt a templomot le fogják rombolni. A próféta szavaiból kitűnik, hogy Cidkijjá, aki 21 éves korában lett megkoronázva, képtelen volt az uralkodásra. Jósiás király harmadik fiaként lett uralkodóvá, aki két testvére, Jóás és Jójákim, és testvérenek fia, Jójákin trónvesztése után nyert hatalmat. Ahelyett, hogy vezető lett volna, saját miniszterei vezették őt. Sokat tévovázott, s végül azok befolyása alá került, akik Babilon ellen lázadtak. „Nem hallgatott sem ő, sem udvari emberei, sem az ország népe az Úr beszédére, amelyet Jeremiás próféta által jelentett ki.” (Jeremiás 37,2) Végül a király is a lázadókkal tartott. „Uralkodásának kilencedik évében, a tizedik hónap tizedikén megérkezett Nabukadneccár, Babilónia királya egész hadseregével Jeruzsálem alá, és tábort ütött vele szemben, körülötte pedig ostromműveket épített.” (2Kir.25,1)

A város 18 hónapos ostrom után elesett. „Felgyújtotta az Úr házát és a királyi palotát, fölperzselt Jeruzsálem minden házát és valamennyi palotáját.” Cidkijjá király szörnyű sorsot ért: „Cidkijjá fiait szeme láttára ölték meg, azután Cidkijját megvakították, majd bilincsbe verték, és elvitték Babilóniába.” A megmaradt népet Nebuzaradán, a testőrség parancsnoka fogságba vitte. Így végezte Júda királysága és Dávid királyi háza, de még egy reménység maradt. Jójákin király a fogságban kivételezett helyzetbe került. „Jójákin júdai király fogságának harminchetedik évében, a tizenkettedik hónap huszonhetedikén történt, hogy Evíl-Meróda, Babilónia királya, abban az évben, amikor uralkodni kezdett, megkegyelmezett Jójákin júdai királynak, és kiengedte a fogházból. Jőindulattal beszélt vele, és székét följebb tette a többi király székénél, akik nála voltak Babilonban. Letehette Jójákin a rabruháját, és állandóan vele étkezhetett, egész életében. Ellátmányát állandó ellátmányként a királytól kapta napi szükséglete szerint egész életében.”

Dr. Avshalom Kapach, Israel Heute,
Ford. Csoma László

KERESSÜK MEG A BIBLIÁBAN!

1. „És a ..... hegyre leszállál, s szólál velök az égből, s adál nékik helyes végzéseket, igaz ....., jó rendeléseket és parancsolatokat.” (Nehémiás 9:..)
2. „Még most is imé az ..... van az én bizonyságom, és az én ..... a magasságban!” (Jób 16:..)
3. „..... ki minket a nyomorúságból, ... emberi segítség hiábavaló.” (Zsoltárok 60:..)
4. „Mint az ..... alma ezüst tányéron: olyan a ..... mondott ige!” (Példabeszédek 25:..)
5. „..... az Úrnak, dicsérjétek az Urat, mert a ..... lelkét megszabadítja a gonoszok kezéből.” (Jeremiás 20:..)
6. „Mert azt ..... az írás: Valaki ..... ő benne, meg nem szégyenül.” (Rómabeliekhez 10:..)
7. „Az Isten pedig az Urat is ....., minket is feltámaszt az ő ..... által.” (1Korinthus 6:..)
8. „Ti mindnyájan ..... fiai vagytok és nappal fiai; nem ..... az éjszakáé, sem a sötétségé!” (1Thesszalónika 5:..)
9. „Sőt ..... tett valahol valaki, mondván: Micsoda az ember, hogy ..... ő róla, avagy az embernek fia, hogy gondod van reá?” (Zsidókhöz 2:..)
10. „..... az Istenhez, és közeledni fog hozzátok. .... meg kezeiteket, ti bűnösök, és szenteljétek meg szíveiteket ti kétszívűek.” (Jakab 4:..)

A rejtvényt a Károli-Biblia alapján összeállította: **Györky Szilvia**, Alsómihalyi. Megfejtéseiket 2016. március 20-ig lehet beküldeni, Szerkesztőségünk címére: **Református Újság Szerkesztősége, Hlavná 216., Drahnov 076 74**

MEGFEJTŐK: **POZSONYI E.M.:** Mackó Zsuzsanna - **Dolná Streda;** Halgas Ildikó - **Kulcsod;** özv. Demény Lajosné - **Fél;** özv. Sándor Józsefné, Szloboda Anna - **Réte;** **KOMÁROMI E.M.:** özv. Varga Béláné - **Bátorkeszi;** Farkas Irma - **Negyed;** Kacz Mária, Pinke Júlia - **Marcelháza;** Simon Sára - **Gúta;** Tóth Irma - **Kamocsa;** **BARSI E.M.:** Császár Viola - **Töhöl;** Tildi Rozália - **Újlót;** Németh Sándorné - **Nyírágó;** Kakas Sádor, özv. Kovács Lajosné - **Nagysalló;** özv. Földi Jenőné - **Érsekkéty;** Palásti Aranka - **Léva;** Klincsek Ferencné - **Kőhidgyarmat;** Baka Andrásné - **Farnad;** Fazekas Dezsóné - **Zselíz;** **GÖMÖRI E.M.:** Csank Irénke, Tóth Katalin - **Nagybalog;** Ing.Kolozsi Alica - **Rimaszéc;** Faragó Irén - **Harmac;** Schiller Mária - **Tornalja;** **ABAÚJ-TORNAI E.M.:** özv. Gálffy Gusztávné, özv. Pataky Bertalanné - **Migléc;** Szabó Gyuláné - **Lucska;** özv. Bertók Istvánné - **Barsvárad;** özv. Végváry Zoltánné - **Perény;** Hurák Éva - **Szalóc;** Barta Irén - **Áj;** Ing. Damko Valéria, özv. Kövesdi Jánosné - **Reste;** Csáji Istvánné - **Nagyida;** Komjáty Istvánné - **Felsőlanc;** özv. György Ferencné; Poch Margit - **Kassa;** özv. Chovan Jánosné; Körtvély Péter, Veres Gyuláné - **Tornagörgő;** Dringus Júlia, Szaniszló Jolán - **Cséc;** özv. Kardos Béláné - **Szadalmás;** Szaniszló Judit - **Szeszta;** Szanko Mónika - **Berzété;** özv. Kovács Zoltánné - **Rozsnyó;** **ZEMPLÉNI E.M.:** özv. Szabó Ferencné - **Polyán;** Csernyánszky Erzsébet - **Imreg;** Galambos Istvánné - **Ágcsernyő;** Rác Éva, Rigó Katalin, özv. Gerenyi Lászlóné, Egri Klára - **Örös;** Rác Erzsébet, özv. Lázár Mihályné, Kiss Magdaléna - **Bodrogszerdahely;** Sallai Albertné, Máté Istvánné, özv. Visnyai Sándorné - **Kiskövesd;** Bók Zoltánné - **Királyhelme;** Vida Boglárka - **Ladmóc;** Rác Júlia - **Kisgérés;** Galambos Katalin - **Tiszacsarnyó;** Semán Józsefné - **Nagykövesd;** özv. Oláh Istvánné - **Hardicsa;** Kaskó János - **Újhely;** **UNGIE.M.:** özv. Takács Józsefné - **Nagyráska;** özv. Csicséri Józsefné, özv. Molnár Sándorné - **Kisráska;** Kondor Lászlóné - **Vajkóc;** Dupály Csilla - **Abara;** özv. Ladányi Lászlóné - **Deregnő;** özv. Nagy Sándorné - **Kaposkelecsey;** Géczy Csabáné, özv. Veres Józsefné - **Nagykapos;**

NYERTESEK: özv. Demény Lajosné - **Fél,** Simon Sára - **Gúta,** Császár Viola - **Töhöl,** Schiller Mária - **Tornalja,** Dringus Júlia - **Cséc,** özv. Oláh Istvánné - **Hardicsa,** Kondor Lászlóné - **Vajkóc**

IFI Rejtvény megfejtők

22. KERESZTREJTVÉNY / **Pozsonyi e.m.:** Nagy Judit - **Kulcsod;** **Komáromi e.m.:** ifj. Kacz Mária, Pinke Júlia - **Marcelháza;** **Barsi e.m.:** Fazekas Levente - **Zselíz;** **Gömöri e.m.:** Kolozsi Alexandra - **Rimaszéc;** **Abaúj-Tornai e.m.:** Kardos Ágota - **Szadalmás;** Zborai Bernadett - **Cséc;** Szaniszló Dominik - **Szeszta;** Körtvély Péter - **Tornagörgő;** Szanko Mónika - **Berzété;** **Zempléni e.m.:** Kiss Magdaléna, Lőrincz Ildikó - **Bodrogszerdahely;** Sallai Csaba, Onda Richárd - **Kiskövesd;** Tóth Eszter - **Nagykövesd;** Bodnár Enikő, Bodnár Emese - **Ladmóc;** Sipos Anita - **Boly;** **Ungi e.m.:** Csörgő Eszter - **Kaposkelecsey;** Jakub Adrián - **Vaján;** Bugis Levente - **Nagykapos;** Bodnár Richárd, Bodnár Klaudia - **Mátyóc-Vajkóc;** 23. KERESZTREJTVÉNY / **Pozsonyi e.m.:** Nagy Judit - **Kulcsod;** **Komáromi e.m.:** ifj. Kacz Mária, Pinke Júlia - **Marcelháza;** Simon Márton - **Gúta;** **Barsi e.m.:** Fazekas Levente - **Zselíz;** **Gömöri e.m.:** **Abaúj-Tornai e.m.:** Körtvély Péter - **Tornagörgő;** Veres Saskia - **Rozsnyó;** Szaniszló Dominik - **Szeszta;** Korinthus Beáta, Korinthus László - **Hárskút;** Szanko Monika - **Berzété;** **Zempléni e.m.:** Tóth Eszter - **Nagykövesd;** Onda Richárd - **Kiskövesd;** Lőrincz Ildikó - **Örös;** Kiss Magdaléna - **Bodrogszerdahely;** Bodnár Enikő, Bodnár Emese, Vida Bodlárka - **Ladmóc;** Petrik Kristóf - **Tiszacsarnyó;** Sipos Anita - **Boly;** **Ungi e.m.:** Csörgő Eszter, Rudik Szabasztián - **Kaposkelecsey;** Bugis Levente - **Nagykapos;** Bodnár Klaudia, Bodnár Richárd - **Mátyóc-Vajkóc;** / **JUTALMAZOTTAK:** Simon Márton - **Gúta,** Korinthus László - **Hárskút,** Bodnár Emese, - **Ladmóc,** Csörgő Eszter - **Kaposkelecsey**

MEGHÍVÓ

Az Ungi Református Egyházmege és a Református Tanulmányi Központ szeretettel hívja az egyházmege gyülekezeteit és minden érdeklődő testvért a **2016. február 29-től március 4-ig** tartó evangelizációs hét alkalmaira, amelyek esténként 18 órakor kezdődnek a Református Tanulmányi Központban Deregnőn. Téma:

„*Bibliai családok*”

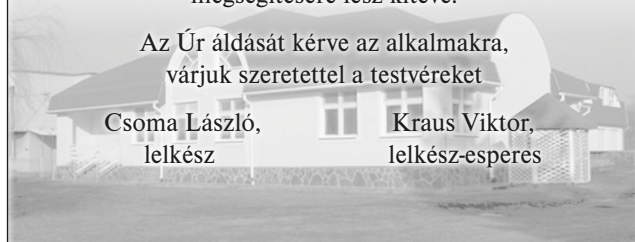
Szolgálnak a Zempléni és Ungi Egyházmege lelkészei

Az igehirdetést követően esténként a Cantabile énekkar mutatkozik be, amit énektanulás követ. A persely a Nagydobrony-i Irgalmas Samaritánus Árvaház megsegítésére lesz kitéve.

Az Úr áldását kérve az alkalmakra,
várjuk szeretettel a testvéreket

Csoma László,
lelkész

Kraus Viktor,
lelkész-esperes

A Kárpát-medence Reformátussága

Letették a Kölcsey Emlékház alapkövét Szödemeteren

A Himnusz szerzőjének szülőfalujában, Szödemeteren, a református templom kertjében épül meg a Királyhágómelléki Református Egyházkerület és a Tasnádi Református Egyházközség kezdeményezésére a Kölcsey Ferenc nevét viselő kulturális és egyházi központ.

A magyar kormány támogatásával megvalósuló létesítmény alapkövét január 23-án, a magyar kultúra napján ünnepélyes keretek közt tették le Csúry István püspök és Brendus Réka, a Nemzetpolitikaért Felelős Államtitkárság főosztályvezető-helyettese jelenlétében, akik egy időkapuszulát is elhelyeztek az alapkö alatt.

Pakulár István, a szödemeteri református leányegyház lelképásztora az MTI-nek elmondta, hogy 2009 óta foglalkozik a Kölcsey Ferenc-émlékhely gondozásával, és azt tapasztalta, hogy folyamatosan nő a Szödemeterre látogatók száma. A költő szülőfalujában azonban jelenleg csak a templom udvarán

található kis emlékházat lehet meglátogatni, amelyben 1990-ben rendeztek be egy mára elavult kiállítást.

Pakulár István felidézte, hogy egy Kölcsey-út létrehozását kezdeményez-

ték, amely Szödemeter mellett a Hajdú-Bihar megyei Álmosdot és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szatmárcsekét érintené.

Hozzátette, hogy a magyar kormány támogatásával készült el a református egyház telkén felépítendő szödemeteri kulturális és egyházi központ terve. Az építkezéshez a Királyhágómelléki Re-

formátus Egyházkerület 60 millió forint támogatást nyert a Bethlen Gábor Alaptól. Ennek az épületnek az alapkövét tesszik le szombaton.

A központ alagsorában szerény étkező kap helyet konyhával és raktárakkal, a földszintre kiállítóteret, konferenciatermet, lelkészi hivatal és mosdók kerülnek, a tetőtérben pedig húsz fő befogadására alkalmas vendégszállást alakítanak ki. Reményeik szerint 2016 végére be is fejeződik az építkezés - mondta a lelkész.

Pakulár István megjegyezte, hogy több elképzelés is volt a szödemeteri Kölcsey-kultusz megerősítésére. Jelenleg ennek az épületnek a felépítése tűnt könnyebben megvalósíthatónak, de nem tettek le arról, hogy Kölcsey Ferenc szülőházát is visszaszerezzék. Az épület áll, jelenleg azonban a helyi görögkatolikus egyház parókiája működik benne.

forrás: kiralyhagomellek.ro/MTI

A Bethesda története I.

A Bethesda-kórház megnyitásának 150 éves jubileuma lehetőséget biztosít, hogy az érdeklődők megismerjék a gyógyító intézmény történetét. Az elkövetkező három hétben a kórház múltjába nyerhetünk betekintést három összefoglaló írás által. Az elsőben a Bethesda alapító egyházközség és a kórház első fél évszázada elevenedik meg előttünk.

A Németajkú Református Egyházközség

Pesten német nyelvű református istentiszteleteket már a XIX. század elején tartottak a Pesti Református Egyházközség parókiájának épületében. József nádor második felesége, Hermina hercegnő német reformátusként a pesti egyházközség fő mecénása volt.

Részben az Ő kedvéért létesítettek német lelkészi állást. Az első lelkész, Carl Cleyermann 1832-ig szolgálta ezt a közösséget. Távozása után az egyházközségnek nem volt német anyanyelvű lelkésze, ezért csak nagyobb egyházi ünnepeken lehetett a parókia épületében német prédikációt hallgatni.

Pest iparosodásával együtt egyre több németajkú polgár telepedett le a városban, köztük Ganz Ábrahám és Hagenmacher Károly. A Pesten élő protestáns (főként református) németajkúak körében 1859-ben megfogalmazódott egy önálló gyülekezet megszervezésének és templom építésének gondolata. A folyamat 1863-ban zárult a Pesti Református Egyházközség Németajkú Leányegyházának megalakulásával. Első lelkészük a holland származású Adrian van Aniel, aki egyben a skót misszió lelkésze is volt, őt Rudolf König követte, akinek érkezése után Török Pál püspök közgyűlést hívott össze, melyen elfogadták, hogy önálló gyülekezet helyett leányegyházat alapítsanak saját presbitériummal és pénzgazdálkodással. A

gyülekezet bizonytalan jogi státusza 1864-re rendeződött.

Bár a Németajkú Leányegyház viszonylag kicsi volt és nem rendelkezett jelentős létszámú tagsággal, de úttörő volt sok szociális, ifjúsági és diakóniai kezdeményezésben. Felismerve a pesti egészségügy hiányosságait, kórházuk, a Bethesda Kórház már 1866-tól fogadta a betegeket, 12 évvel templomuk megépítése előtt. König vezetésével az egyházközség a skót misszióval együtt kovászként hatott a Magyarországi Református Egyház mindennapi életére, egyben mintaként szolgált a nagyvárosok fejlődő polgárai számára.

A Bethesda-kórház 1866-1909 között

A Bethesda-kórház előtörténete Bakody Tivadar orvoshoz kapcsolódik, aki felajánlotta a németajkú gyülekezet szegényebb tagjainak, hogy hajlandó őket ingyen kezelni. A gyülekezet a felajánlást tovább gondolva 1864-ben egy bizottságot hozott létre, hogy segítsen megfelelő helyet találni a gyógyításnak. A kórház megvalósításának ügyét kedvezően befolyásolta egy skót hölgy jelentős összegű adománya, akit Bakody Tivadar ingyen kezelte.

A Bethesda-kórházat 1866. január 1-én nyitotta meg és közel 50 éven át

működtette a Németajkú Református Leányegyházközség. A kezdetek a terézvárosi Rózsa utca 5. szám alatti épülethez kötődtek, ahol Bakody Tivadar főorvos irányításával történt a homeopátiás módszereket is alkalmazó gyógyító szolgálat. Az ápolás szakszerű végzésére Theodor Biberauer, a gyülekezet presbitere Kaiserswertből (Németországból) kért diakonisszákat. Az első két diakonissza, Sophie Wehn és Adelheid Höser 1866 nyarán érkezett Magyarországra. Már a megnyitás évében figyelmet keltett a kórház az osztrák-porosz háború hadisérültjeinek befogadásával. Rudolf König lelkész a Bethesda kórházban lévő sebesültek látogatása mellett, azok megsegítése érdekében a gyülekezetben gyűjtést szervezett.

A Sugár út (ma Andrassy út) kiépítése miatt 1871-ben eladni kényszerültek a kórház akkor használt Rózsa utca 8. szám alatti épületét. A Városliget szélén, a Herminamezőn álló Bartl-villa

megvásárlásával nyílt lehetőség egy nagyobb és korszerűbb kórház kialakítására. Az ellátottak számának növekedése az épület és az ápoló személyzet bővítését is megkívánta. A német nyelv és a megfelelő szaktudás hiánya következtében azonban a személyzeti feltételek biztosítása nagy nehézséget jelentett. Az első magyar diakonissza 1873-ban jelentkezett a szolgálatra és tanulta meg a gyógyításhoz szükséges ismereteket. 1891-ben a Bartl-házhoz egy új szárny-épületet építettek.

A nyelvi különbségekből adódó együttműködési nehézségek tették szükségessé az első magyar diakonissza egyesületnek, a Filadelfia Diakonissza Szövetségnek a létrejöttét 1903-ban. A Leányegyház 1904-ben a Filadelfia Diakonissza Szövetséget kérte fel a kórház napi életének vezetésére, akik 1909-ben megvásárolták a kórházat és 1951-ig működtették azt.

Millisits Máté

Wallenberg-díjat kapott Antala Éva felvidéki lelkipásztor

Raoul Wallenbergre emlékeztek Budapesten január 18-án. Az ünnepség keretei között adták át a róla elnevezett díjat. A kitüntetettek között van Antala Éva nagyölvédi lelkipásztor is.

„Nagy meglepetés volt számomra, mivel nem tudtam, hogy javasoltak a díjra. Nagyon felemelő érzés volt, amikor megtudtam. Ezt a díjat nagyon sokan megérdemelnék” – nyilatkozta a felvidek.ma hírportálnak Antala Éva. Mint a méltatásban elhangzott, a törvényben biztosított emberi és állampolgári jogok érvényesítéséért, valamint a nemzeti kisebbségek harmonikus együttéléséért végzett áldozatos munkája elismeréseként kapta meg a kitüntetést.

Antala Éva 1999-ben kapta a református egyháztól a megbízást, hogy börtönmissziót szervezzen meg Szlovákiában, amely az ország összes börtönében működik. Ő az első református lelkész, aki erre a feladatra vállalkozott Szlovákiában a második világháború után. Antala Éva teljes életét ennek a munkának szenteli: látogatja a fogvatartottakat – elsősorban magyar ajkú, gyakran roma származású embereket, támogatja a börtönben lévőket és odakint élő családtagjaikat, rendszeresen táboroztatja az elítéltek gyermekeit. Vallja, hogy a börtönfalak közt végzett lelkigondozói szolgálat csak akkor lehet igazán hatékony, ha a fogvatartottak családjával is kapcsolatban áll, ismeri a környezetet, ahonnan az elítéltektől jött, és ahová visszatér majd. A lelkész szakdolgozatát is a börtönmisszió témájából írta. Antala Éva a Szlovák Testvéri Börtöntársaság elnökségi tagja.

Idén öten részesültek az elismerésben, amelyet a Raoul Wallenberg Egyesület, a Raoul Wallenberg Alapítvány és az EMMI osztott ki azoknak, akik a kisebbségben lévők méltóbb életéért dolgoznak és munkájukkal az előítéletek ellen küzdenek. A felvidéki díjazott mellett a következő személyeket tüntették ki a Raoul Wallenberg-díjjal: Komoróczy Géza író-történészt, Mikulás Ferencet, a kecskeméti rajzfilmstú-

dió vezetőjét, Sipos Andrást, a Raoul Wallenberg Egyesület korábbi elnökét, valamint Szóke Péter jogászt.

Az elmúlt években is több református személyiség munkáját ismerték el a kitüntetéssel: 2012-ben Dani Eszter református lelkipásztor, a Zsinati Missziói Iroda vezetője, 2013-ban Uhrin Anikó, a Wáli István Református Cigány Szakkollégium korábbi igazgatója, 2015-ben pedig Szénási Jonathan Sándor, a Közép-Dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet börtönlelkésze kapta meg a Raoul Wallenberg-díjat.

Raoul Wallenberg 1944-ben a budapesti Svéd Nagykövetség titkáráként több ezer ember életét mentette meg azzal, hogy svéd úti okmányokkal látta el vagy védett házakba menekítette őket. A Vörös Hadsereg 1945 januárjában letartóztatta, a szovjet hatóságok állítása szerint 1947-ben börtönben halt meg, de egyes források tudni vélik, hogy még évekkel később is fogolyként élt. Utoljára 1945. január 17-én látták élve Budapesten.

forrás: felvidek.ma, MTI, reformata.sk – fotó: Soós Lajos/MTI

A tíz leprás meggyógyítása

Lukács 17:11-19

Kedves Olvasóink! Túl vagyunk az iskolai év felén, megkaptátok a féléves bizonyítványokat. Nem tudom ki, hogy van ezzel, de visszaemlékezve diákéveimre, elmondhatom, mindig megkönnyebbülés volt átvenni a bizonyítványt, főleg akkor, ha sikerült olyan jegyeket szerezni, melyek még a szüleimnek is tetszettek. Ez nem volt mindig egyszerű. Nagyon sok esetben a jegyek lezárása előtt még komoly erőfeszítéseket kellett tennem, hogy egy-egy tantárgyból javítsak. Volt egy imádság, mely végig kísérté tanulmányaimat: Uram, hiányosságaimat pótolj ki kegyelmeddel. Az Isten az esetek túlnyomó többségében meg is hallgatta kérésemet, de sajnos nem mindig voltam olyan hálás neki, amilyennek lennem kellett volna. Erről szól az a történet, melyet Lukács evangéliumában találunk meg, a 17. fejezetben.

Jézus Jeruzsálem felé indult, Samária és Galilea között haladt el, amikor egy faluban szembe jött vele tíz leprás férfi. A lepra egy borzalmas betegség. Gyakorlatilag gyógyíthatatlan. A betegség előrehaladtával az ember lassan széthullik. Fertőző betegség volt, tehát a fertőzöttek nem tartózkodhattak egészséges emberek közelében. Ha valaki közeledett feléjük, kötelességük volt hangos szóval figyelmeztetni őt a veszélyre. Most Jézus közeledett hozzájuk. Nyilvánvalóan tudták, ki jön velük szembe, és megragadták a lehetőséget. Nem azt kiáltották, hogy leprások vagyunk, ne gyere köze-

lebb, hanem azt, hogy Jézus, Mester, könyörülj rajtunk. Jézus meglátta őket, és meggyógyította betegségüket. Elküldte őket a paphoz, mert csak a papok nyilváníthatták gyógyulttá a leprásokat. A tíz leprás tehát meggyógyult. Azonban az egyik leprást nem hagyta nyugodni a dolog, és megkereste Jézust. Leborult előtte, és megköszönte a csodá-

Kelj fel, menj el, hited megtartott téged.

Milyen sokszor kapunk segítséget az Istentől! De sajnos nagyon sokszor elfelejtünk hálát adni azért, amit adott nekünk. Ez pedig nem helyes! Hiszen az Isten segít rajtunk, ha bajba kerülünk. Segít megélni a mindennapokat, és ami a legfontosabb, megváltott bennünket Krisztus által a bűn és az ördög rabságából. Nekünk az a kötelességünk, hogy hálából az egész életünket odaadjuk Krisztusnak, és ezen túl csak neki élünk. Kövessük Őt, teljesítsük akaratát, és szeretettel éljük életünket. Hát, tegyetek így!

Imádság: Köszönjük Urunk azt a sok ajándékot, amit kapunk Tőled. Köszönjük, hogy megváltottál minket Krisztus által. Add, hogy egész életünkben hálásak legyünk neked, hogy olyanok legyünk, mint az az egy leprás, aki visszament Hozzá. Ámen.

Aranymondás: „Zengjétek az Úrnak, ti hívei, magasztaljátok szent nevét!” Zsoltárok 30:5

Kraus Viktor

latos gyógyítást. Jézus csodálkozott, hogy a tízből csak egy ment vissza, és adott hálát Istennek az átélt csodáért, de elmondja azt is, hogy ennek az egynek az élete meggyógyult.

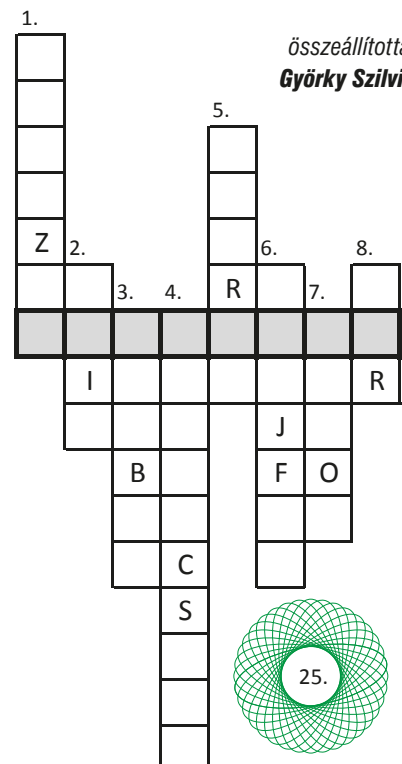
IFI Rejtvény

Fejtsük meg együtt!

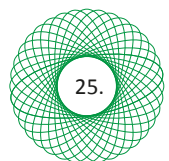
Ez alkalommal, a Bibliában említett hegyek nevei adják ki a megfejtést.

- Ezen a hegyen kell áldást mondania Mózesnek (5Mózes 11:29-30)
- A hóreusok laktak e hegylánc vidékein (1Mózes 14:6)
- E hegynél történt ütközetben hal meg Saul király és fiai (1Sámuel 31:1)
- E kősziklák barlangjában rejtőzködött Dávid, itt kímélte meg Saul először Dávid életét (1Sámuel 24:3)
- Ezen a hegyen feneklett meg Noé bárkája (1Mózes 8:4)
- Jézus gyakran találkozott itt tanítványával (Lukács 22:39)
- Jeremiás a rendíthetlenség példaképeként említi ezt a hegyet (Jeremiás 46:18)
- Ezen a hegyen halt meg Áron, Mózes testvére (5Mózes 39:49-50)

A rejtvény megfejtését a Szerkesztőség címére lehet beküldeni, 2016. március 20-ig: Református Újság Szerkesztősége, Hlavná 216. Draňov 07674.

összeállította: Györky Szilvia

REFORMÁTUS

Újság

Gyülekezeti tájékoztató

Kiadja a Lónyay Gábor Polgári Társulás
– igazgató Csoma László

Terjeszti a Deregnő-i Református Keresztényen
Gyülekezet

Szerkesztőség:

főszerkesztő - Fülöp Sándor,
felelős szerkesztő: Györky Szilvia
szerkesztők - Csoma Annamária, Kraus Viktor
kárpatmedencei tudósítók:

Fábián Tibor, Szenn Péter

Nyomja: Györky Marián - MS PRINT

Szerkesztőség címe:

076 74 Draňov-Deregnő 216,
Tel.: 056/639 53 96, Mobil: 0908 035 094,
E-mail: ladislavcsoma@gmail.com
vagy csomalaszlo@centrum.sk